

سیسپهرغرب، گروه فرهنگی: در پی شهادت سردار پُرافتخار اسلام شهید سپهبد حاج‌قاسم سلیمانی و شهدای همراه او به‌ویژه مجاهد بزرگ اسلام جناب آقای ابومهدی المهندس، رهبر انقلاب پیامی صادر کردند. حضرت آیتالله خامنه‌ای در این پیام تأکید کردند که همه دوستان و نیز همه دشمنان بدانند خط جهاد مقاومت با انگیزه مضاعف ادامه خواهد یافت و پیروزی قطعی در انتظار مجاهدان این راه مبارک است.

«شقی‌ترین آحاد بشر بر زمین» سردار بزرگ و پُرافتخار اسلام سپهبد حاج‌قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس و جمعی از یارانش را به شهادت رساندند «ولی انتقام سخینی در انتظار جانیکارانی است که دست‌پلید خود را به خون او و دیگر شهدای حادثه دیشب‌الوند». «جهاد و شهادت، دو فصل بزرگ حرکت بسیجی است.» (۸۲/۶/۲) و «کسی که در راه خدا به شهادت می‌رسد، بزرگ‌ترین شاکر خدا برای این حادثه، خود اوست؛ زیرا که چنین نعمت بزرگی را خدای متعال به او داده است.» (۷۸/۳/۳) «یک ملت اگر معنای شهادت را فهمید و دانست که برای آرمان‌ها چگونه می‌شود رفت و جان فدا کرد، آن‌وقت می‌تواند پی‌رونده و با استقلال زندگی کند؛ زیرا مرگ دیگر مانعی برایش نیست. اگر جز این باشد، دشمن او را از مرگ خواهد ترساند و مثل بعضی از کشورها، بعضی از دولت‌ها و بعضی از ملت‌هایی خواهد شد که در مقابل دشمنان ضعف نفس نشان می‌دهند.» (۷۵/۲/۲۶) آن افلاکیان خاکی در آغوش نورانی ارواح طیبه شهیدان آرמידند، اما «جهاد» مقاومت ادامه دارد.

می‌دانیم که: «انقلاب اسلامی اساساً علیه آمریکا بود.» (۹۸/۸/۱۲) و «آمریکا هم در این مدت یعنی از سال ۵۷ تا امروز هر کاری بلد بوده، در دشمنی علیه ملت ایران انجام داده؛ هر کاری که می‌توانست بکند و بلد بوده انجام دهد، علیه ملت ایران انجام داده؛

سیسپهرغرب، گروه فرهنگی – سمیرا گمار: عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان گفت: در حوزه حجاب کم‌کاری بسیار بزرگی در سیستم آموزشی ما اعم از آموزش‌وپروورش، دانشگاه، حوزه علمیه، نهاد نمایندگی مقام رهبری و رسانه‌ها وجود دارد، یعنی در محیط‌های اقناعی ضعف داریم و از اینکه اصل مطلب را توضیح بدهیم، غافل شده‌ایم.

پوشش و لباس، یکی از عناصر و نمودهای بیرونی «هویت» یک جامعه هستند و بسیاری از تحولات درونی یک جامعه، تغییرات فکری و اعتقادی و ترجیحات و اولویت‌های اقشار جامعه، از روی تغییرات در پوشش و آرایش افراد آن جامعه خود را نمایان می‌کند. ضمن اینکه پوشش جزء اصلی‌ترین نمادهای حامل هویت بومی و ملی نیز هست؛ بررسی‌ها نشان می‌دهد ایرانیان در طول تاریخ همواره بر این هویت و نماد تأکید داشته و به عبارتی با هر دینی بر حجاب اتفاق نظر داشته‌اند، اما آنچه به‌صورت بارز در مقابله بسا این مهم تاریخ جلب توجه می‌کند، واقعه کشف حجاب رضاخان است که نمونه‌ای بسیار روشن از استبداد و مدرن‌سازی جامعه ایرانی با زور تفتنگ و سرنیزه را به نمایش می‌گذارد. واقع‌ای که در عین تلاش بسیاری حکومت پهلوی و صرف توان و انرژی فراوان از امکانات کشور، موفق نبود و مغلوب قدرت «فرهنگ» شد.

سخن دراین‌باره بسیار است، اما در این مقال و به‌مناسبت ۱۷ دی‌ماه، سالروز صدور فرمان کشف حجاب رضاحی، به سراغ سیدمحمد معصومی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا رفته‌ایم تا پیرامون این اتفاق، بررسی وضعیت فعلی حجاب و پوشش در ایران و ریشه‌ها و سیر آن به گفت‌وگو بپردازیم؛ آنچه می‌خوانید مشروح این مصاحبه است:
❖ در ابتدا و پیش از آنکه به موضوع کشف حجاب بپردازیم، لطفاً مختصری پیرامون خود حجب‌ا و جایگاه تاریخی آن در ایران توضیحی بفرمایید.

از کودت‌ا، از تحریکات، تجزیه‌طلبی‌ها، محاصرات و مانند این‌ها؛ می‌بینید دیگر.» (۹۸/۸/۱۲) «امام (ره) در اینکه ما با نظام سلطه مخالفیم، هیچ برده‌پوشی نکرد. نظام سلطه یعنی آن نظام بین‌المللی‌ای که متکی است به تقسیم دنیا به سلطه‌گر و سلطه‌پذیر؛ امام قطعاً این را رد کرد. آن نظام سلطه هم در شکل کامل خود تجسم و تجسد پیدا می‌کند در رژیم و دولت کنونی ایالات متحده آمریکا؛ لذا امام صریحاً در مقابل آمریکا موضع گرفت. موضع‌گیری ما در مقابل آمریکا به‌مناسبت این نیست که این‌ها یک ملتی باشند که ما با این ملت مخالف باشیم یا خصوصیات نژادی تأثیری داشته باشد؛ مسئله این‌ها نیست، مسئله این است که منش و ذات و رفتار دولت ایالات متحده آمریکا مداخله‌گری و سلطه‌گری است.» (۹۲/۱۱/۱۹)

«امروز طاغوت اعظم در دنیا، رژیم ایالات متحده آمریکا است.» (۳۰/۵/۸۵) و «شماها می‌بینید که هر کاری آمریکایی‌ها توانسته‌اند در این مدت کرده‌اند، به‌خصوص با نهادهای برخاسته از انقلاب، از جمله با خود نظام اسلامی؛ با خود جمهوری اسلامی که برخاسته از انقلاب است، هرچه توانسته‌اند دشمنی کرده‌اند. البته ما هم از این‌طرف بیکار نبوده‌ایم؛ ما هم از این‌طرف هر کار توانسته‌ایم، در مقابل آمریکا کرده‌ایم، در موارد زیادی هم طرف را گوشه رنگ برده‌ایم؛ توانسته از خودش درست دفاع کند، این هم کاملاً واضح است، همه دنیا می‌بینند.» (۹۸/۸/۱۲) «آمریکا در این منطقه سیاست‌هایی دارد، نظراتی دارد، یکی از این نظرات آن است که بایستی نیروهای مقاومت منطقه به‌کلی محو بشوند، نابود بشوند، یکی از نظراتشان این است که بایستی دولت آمریکا بر کشورهای عراق و سوریه و بقیه این‌ها تسلط کامل داشته باشند؛ نظرات آن‌ها این‌ها است، کارهایی که می‌خواهند انجام بدهند همین کارهایی است که به این چیزها منتهی می‌شود. آن‌ها! توقع دارند که به مسئولین ما، دولت ما و سیاست‌مداران ما در جهت

از کودت‌ا، از تحریکات، تجزیه‌طلبی‌ها، محاصرات و مانند این‌ها؛ می‌بینید دیگر.» (۹۸/۸/۱۲) «امام (ره) در اینکه ما با نظام سلطه مخالفیم، هیچ برده‌پوشی نکرد. نظام سلطه یعنی آن نظام بین‌المللی‌ای که متکی است به تقسیم دنیا به سلطه‌گر و سلطه‌پذیر؛ امام قطعاً این را رد کرد. آن نظام سلطه هم در شکل کامل خود تجسم و تجسد پیدا می‌کند در رژیم و دولت کنونی ایالات متحده آمریکا؛ لذا امام صریحاً در مقابل آمریکا موضع گرفت. موضع‌گیری ما در مقابل آمریکا به‌مناسبت این نیست که این‌ها یک ملتی باشند که ما با این ملت مخالف باشیم یا خصوصیات نژادی تأثیری داشته باشد؛ مسئله این‌ها نیست، مسئله این است که منش و ذات و رفتار دولت ایالات متحده آمریکا مداخله‌گری و سلطه‌گری است.» (۹۲/۱۱/۱۹)

«امروز طاغوت اعظم در دنیا، رژیم ایالات متحده آمریکا است.» (۳۰/۵/۸۵) و «شماها می‌بینید که هر کاری آمریکایی‌ها توانسته‌اند در این مدت کرده‌اند، به‌خصوص با نهادهای برخاسته از انقلاب، از جمله با خود نظام اسلامی؛ با خود جمهوری اسلامی که برخاسته از انقلاب است، هرچه توانسته‌اند دشمنی کرده‌اند. البته ما هم از این‌طرف بیکار نبوده‌ایم؛ ما هم از این‌طرف هر کار توانسته‌ایم، در مقابل آمریکا کرده‌ایم، در موارد زیادی هم طرف را گوشه رنگ برده‌ایم؛ توانسته از خودش درست دفاع کند، این هم کاملاً واضح است، همه دنیا می‌بینند.» (۹۸/۸/۱۲) «آمریکا در این منطقه سیاست‌هایی دارد، نظراتی دارد، یکی از این نظرات آن است که بایستی نیروهای مقاومت منطقه به‌کلی محو بشوند، نابود بشوند، یکی از نظراتشان این است که بایستی دولت آمریکا بر کشورهای عراق و سوریه و بقیه این‌ها تسلط کامل داشته باشند؛ نظرات آن‌ها این‌ها است، کارهایی که می‌خواهند انجام بدهند همین کارهایی است که به این چیزها منتهی می‌شود. آن‌ها! توقع دارند که به مسئولین ما، دولت ما و سیاست‌مداران ما در جهت

عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ابن سینا همدان:

بعد از انقلاب در حوزه اقناعی و تبیین حجاب کم‌کاری کرده‌ایم

بسیاری از بی‌جایی‌ها به‌دلیل مخالفت با خود حجاب نیست، بلکه نوعی اعتراض است که مخالفان جمهوری اسلامی بر آتش آن می‌دمند

فکرش می‌گفتند که نیاز به حمایت دین‌داران دارد، اما درواقع به نظر می‌رسد تفکر رضاشاه در باب تغییر کشور او را به این باور رساند که به‌صورت تاریخی با یک نوع شبیه‌مدرنیته اجباری در کشور، راه ترقی و پاسخ به چرایی عقب‌ماندگی ایران کشف حجاب و یا به قول روشنفکران آن زمان، از فرق سر تا نوک پا فرنگی شدن است.

رضاشاه براساس این فکر که ظاهر سنتی و دینی با پیشرفت تعارض دارد، تصمیم گرفت به اجبار و زور با یکی از تاریخی‌ترین هویت‌های ایرانیان مقابله کرده و اتفاقاً ذیل قانون این‌کار را انجام داد؛ این قانون که همه لباس متحدالشکل بپوشند، ایرادات زیادی داشت و درواقع مرده بود، چراکه تصویب یک قانون باید براساس جامعه‌شناسی و روانشناسی مردم باشد. مسئله‌ای که در این تغییر هرگز دیده نشده بود، به‌علاوه اینکه لباس اقوام کنار می‌رفت و ریشه تاریخی هم نداشت؛ این چیزی بود که حکومت به آن رسیده بود و براساس قانون خانم‌ها اجازه نداشتند حجاب شرعی و اسلامی داشته باشند، اگر هم کسی به این قانون تمکین نمی‌کرد، مأمورهای شهربانی آن زمان روسری و جادر از سر زن‌ها می‌کشیدند. مردم به این مسئله واکنش بسیاری نشان دادند، تاریخ ایران آن زمان پُر است از داستان‌های مقاومت مردان و زنانی که راضی به این کار نبودند. نماد بارز آن‌هم کشتار عجیبی بود که در مسجد گوهرشاه به راه افتاد و نشان داد این رژیم بسا گفتمان میانه‌ای ندارد. همه این‌ها باعث شد رضاشاه مشروعیت حکومت خود را از دست داده و بی‌اعتبار شود، اوج از دست دادن محبوبیت رضاحان نیز در شهرپروماه سال ۱۳۲۰ بود که وقتی وی از کشور خارج شده و

شهر به شهر می‌رفت، نه کسی برای خداحافظی آمد و نه دسته‌گلی برایش آوردند. وقتی هم که رضاشاه از کشور رفت، مطبوعات آن زمان و سیاستمداران شروع به عهده‌گشایی و نقد کردند که یکی از موارد همان متحدالشکل بودن لباس‌ها بود.

❖ درمجموع برداشت من از صحبت‌های شما این است که مسئله مذکور نشان داد موضوعات فرهنگی مهمی که جزء اصالت‌های یک جامعه است اگر مورد دستبرد حکومت‌ها یا عناصر بیگانه قرار بگیرد، جامعه در برابر آن مقاومت می‌کند.

بله؛ دقیقاً همین‌طور است. ❖ مخالفت با حجاب توسط روشنفکران آن زمان چطور بود؟ یعنی تا چه حد این مسئله پروژه‌ای از سوی غرب بوده و تا چه حد می‌توان آن را یک فرآیند و درنتیجه ارتباط روشنفکران با غرب و تأثیرپذیری و شیفتگی نسبت به آن به‌شمار آورد؟

ما باید ببینیم که وقتی بین ایرانی‌ها و روس‌ها جنگ‌هایی اتفاق افتاد، این سؤال تاریخی شکل گرفت که چرا غرب پیش رفته و ما جا مانده‌ایم؟ این عقب‌ماندگی چطور قرار است جبران شود؟ در آن زمان با ارتباطات یک عده از روشنفکران با اروپا و شکل گرفتن پدیده منورالفکری، یک جریان به‌وجود آمد. اساساً خیلی فرقی نمی‌کند که جریان نفوذ بوده یا نبوده، اما همه این را قبول دارند که یک عده به غرب رفتند و آمدند و این اتفاق افتاد؛ آن‌ها می‌گفتند تنها راه نجات کشور این است که ما باید غربی شویم و هر آنچه غربی‌ها دنبال کردند، ما دنبال کنیم و مطابق آن پیش برویم. این مسئله مؤیدات

فرهنگی

فقدان حاج‌قاسم تلخ است، اما؛

«پیروزی نهایی»

از آن ملت ایران است ...

پشت جبهه مبارزه نیز آفتی بزرگ است که با همه توان باید از آن گریخت.» (۹۰/۶/۲۶)

«به همه ملت ایران عرض کنم: شکست یک ملت آن وقتی اتفاق می‌افتد که معتقد بشود نمی‌تواند کاری انجام بدهد؛ این اول شکست هر ملتی است.» (۰۶/۱/۹۳) و «نظام اسلامی چون متکی به ایمان‌های مردم و به عواطف مردم است، در مقابل همه قدرت‌های مادی جهان هم می‌تواند از خود دفاع کند، هم می‌تواند طرف مقابل را وادار به اعتراف به عجز کند.» (۹۳/۱۱/۰۶)

در ایمن میان باید به این نکته مهم توجه داشت که: «دشمن به آن نقاطی متوجه می‌شود که پشتوانه استقامت ملی ماست. دشمن وحدت ملی و ایمان عمیق دینی را هدف قرار می‌دهد، دشمن روحیه صبر و استقامت مردان و زنان ما را هدف قرار می‌دهد؛ این‌ن تهاجم از تهاجم نظامی خطرناک‌تر است.» (۸۸/۲/۲۲)

و البته براساس سنن الهی پیروزی نتیجه و ثمره مقاومت و اعتماد به وعده الهی است: «آن روز که اسلام در ایران پیروز شد و توانست دژ آمریکا و صهیونیسم را در یکی از حساس‌ترین کشورهای این منطقه بسپار حساس فتح کند، اهل عبرت و حکمت دانستند که اگر صبر و

بصیرت را به‌کار گیرند، فتوحات دیگر بی‌درپی فرا خواهد رسید و فرا رسید. واقعیت‌های درخشان در جمهوری اسلامی که دشمنان ما بدان اعتراف می‌کنند، همه در سایه اعتماد به وعده الهی و صبر و مقاومت و استمداد از خداوند به‌دست آمده است. مردم ما همواره در برابر وسوسه ضعیف‌ای که در مقاطع اضطراب‌انگیز ندای: اِنْسَا لَمَذْرُکُکَونَ (۲) سر می‌دادند، نهیب زده‌اند که: کَلَّا اِنَّ مَعِيَ رُحًی سَتُهَدِیْن. (۳) (۲/۲/۹۲)

راه پُرافتخار و عزت‌مندانه ملت ایران و ناکامی دشمن ادامه داشته و دارد: «ملت ایران با فداکاری شهیدانش و با صبر و پایداری آزادگان و جانبازانش و با گذشت و بزرگواری خاندان‌های آنان، توانست خود را به قله‌های عزت برساند و راه روشن خود به سوی آینده را بگشاید.» (۰۴/۷/۹۲) «کشور ما در این مدت بیشترین تهدید و عناد و خیانت را از استکبار دریافت کرده و ملت ما در این مدت بیشترین ایمان

در زمان رضاشاه مقوله حجاب سیاسی شد و به‌عبارتی کارکرد سیاسی پیدا کرد؛ درحال حاضر نیز پیرو برخی از ناکارآمدی‌ها مخالفت با حجاب سیاسی شده و در موارد بسیار زیادی بی‌جایی یا کشف حجاب به خود «حجاب» برنمی‌گردد، اما تفاوت زمان فعلی با زمان رضاشاه در این است که آن زمان کسی مردم را تحریک نمی‌کرد، اما در جمهوری اسلامی و دهه‌ای از این مسئله استفاده کرده و بر آتش مذکور می‌دمند، به‌طوری که می‌توان گفت در بسیاری از مواقع جریان‌های خاص رسانه‌ای و فضای مجازی معاند حجاب را به نماد مخالفت با جمهوری اسلامی تبدیل می‌کنند.

❖ البته همه بی‌جایی‌ها هم سیاسی نیست، درست است؟

بله، بخشی از آن تغییر سبک زندگی است، برخلاف ما دشمن فرهنگ را دقیقاً می‌شناسد، عجله‌ای هم در این مسیر ندارد؛ نسل به نسل پیش می‌رود که ما رشحات اجتماعی آن را می‌بینیم.

❖ بسیار سیاس‌گزارم از وقتی که در اختیار ما قرار دادید، اگر در پایان نکته‌ای هست، بفرمایید.

من اعتقاد دارم در حوزه حجاب کم‌کاری بسیار بزرگی در سیستم آموزشی ما اعم از آموزش‌وپروورش، دانشگاه، حوزه علمیه، نهاد نمایندگی مقام رهبری و رسانه‌ها وجود دارد، یعنی در محیط‌های اقناعی ضعف داریم و از اینکه اصل مطلب را توضیح بدهیم، غافل شده‌ایم؛ کاری که دشمن دست روی آن گذاشته، فرهنگی و اقناعی صحبت کرده و تشکیک ایجاد می‌کند و با جریان‌سازی و الگوسازی مأموریت خود را انجام می‌دهد. اگر حجاب ب‌ما هو حجاب تبیین شود، از آنجایی که امری فطری است، مردم آن را می‌پذیرند؛ اما معمولاً این مسئله صورت نمی‌گیرد و گمان می‌کنیم با دستورالعمل صادر کردن می‌توان این مسئله را تممیم داد و تبیین کرد؛ ما به‌عنوان یک عضو کوچک فرهنگی از جامعه ایران درخواست می‌کنم رسانه‌ها وارد کار شده، این موضوع را رصد کرده و گام‌های جدی بردارند.